

BURGERINITIATIEF 'DURF TE KIEZEN'

Voor de gemeenten op de Noord Veluwe is het belangrijk om in de komende jaren alle gemeentelijke taken goed te kunnen uitvoeren. Gemeenten moeten daarom nadenken over de toekomst en bepalen met welke buurgemeenten ze goed kunnen en willen samenwerken. Een aantal inwoners van de Gemeente Oldebroek vindt dat de inwoners ook bij deze keuze betrokken moeten worden. Zij willen daarom een burgerinitiatief indienen, met als doel: de inwoners van Oldebroek betrekken bij de vraag welke samenwerking we willen tussen de gemeenten op de N-Veluwe.

Daarom het voorstel van dit burgerinitiatief aan de raad om in het voorjaar 2019:

- met de inwoners van de gemeente Oldebroek het gesprek aan te gaan over bestuurlijke samenwerking of fusie en de effecten en consequenties daarvan;
- per kern een informatie avond hierover te organiseren met medewerking van het burgerinitiatief;
- de inwoners van de gemeente Oldebroek goed te informeren over de effecten en consequenties van het zelfstandig blijven of een (bestuurlijke) samenwerking;
- vervolgens een richtinggevend besluit te nemen over de bestuurlijke toekomst van de gemeente, waarbij meerdere opties (zie bijlage) worden uitgewerkt;
- en dit uit te gaan werken en de inwoners daarbij te blijven betrekken;
- de mogelijkheid onderzoeken hierover een enquête te houden onder de bevolking;
- Het initiatiefvoorstel in de raad te behandelen (A-stuk).

Samenwerking is een onderwerp waar al jaren in de regio over gesproken wordt. De aandacht hiervoor is natuurlijk niet onverwacht: de taken voor gemeenten worden complexer en vragen meer kennis, de inwoners worden mondiger en deskundiger. Hoe die samenwerking eruit moet gaan zin is echter onduidelijk. In het verleden zijn er ontwikkelingen geweest en verplichtingen aangegaan richting Hattem en Heerde (H2O). De laatste jaren is de aandacht vooral gericht op de gemeenten Elburg en Nunspeet (NEO, met onder meer een gezamenlijke Omgevingsvisie). De richting lijkt vooral te worden bepaald door de politieke en electorale voorkeuren van de 'regerende' coalitie.

Samenwerking, bestuurlijke fusie of herindeling?

Op Prinsjesdag werd dit sterk benadrukt. Bestuurlijke samenwerking staat hoog op de politieke agenda. Er werd zelfs een hele paragraaf aan gewijd in de troonrede. De koning zei namens het kabinet dat het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen veel doelen alleen samen kunnen bereiken.

De aandacht voor samenwerking vanuit Den Haag is zeker niet nieuw. Bestuurlijke herindelingen zijn al jaren hete hangijzers. De visienota Bestuur en bestuurlijke vernieuwing van oud-minister Donner uit 2011 beschreef het al. Hier wordt verwezen naar 'een bord spaghetti' van bestuurlijke relaties, waarbij – zoals nu ook nog vaak het geval is – transparantie, verantwoording en slagvaardigheid ontbreken.

Het is de vraag of ambtelijke fusie beter is dan bestuurlijke fusie. Vaak wordt gekozen voor een ambtelijke fusie of andere vormen van samenwerking terwijl dit niet altijd functioneel of controleerbaar is. In de praktijk vinden er momenteel al veel ambtelijke fusies plaats tussen gemeenten. Echter, de democratische controle kan hierbij in het geding komen aangezien het soms onduidelijk is waar de verantwoordelijkheden liggen. Veel samenwerkingen leiden uiteindelijk niet tot kostenbesparingen.

Een bestuurlijke fusie kan een oplossing bieden. Vanuit de gemeenten is hier vaak weerstand tegen. Provincies hebben dan ook de taak gekregen om de gemeenten te begeleiden bij het fuseren. Hoe zouden bestuurlijke fusies aantrekkelijker kunnen worden voor gemeenten? Een ding is duidelijk. Gemeenten moeten niet het gevoel krijgen dat het ze van bovenaf wordt opgelegd. In de praktijk wordt er dan huiverig op gereageerd.

Een bestuurlijke fusie kun je zien als een relatie, waarbij de gemeenten de partners zijn. Net als bij een relatie, is het bij fuseren niet alleen van belang dat de partijen bij elkaar passen, maar ook dat beide partijen investeren in en werken aan de relatie. De provincie zal hierbij optreden als 'koppelaar' door uit te zoeken welke gemeenten bij elkaar passen. Daarnaast zal de provincie een rol krijgen als 'relatiecoach', door de gemeenten elkaars kwaliteiten te tonen en waar zij elkaar kunnen versterken. Ook de burgers hebben een belangrijke rol. Betrekken van de bevolking bij dit proces zorgt immers voor draagvlak en transparantie. Vaak wil men kleinschaligheid blijven koesteren. Door dienstverlening heel dichtbij te organiseren verdwijnt de weerstand tegen fusies die de bestuurskracht groter maken.

Het bestuursakkoord 2018-2022 van Oldebroek besteedt weliswaar aandacht aan de bestuurlijke samenwerking, maar is niet geheel duidelijk over dit onderwerp. Enerzijds wordt gesteld dat men de huidige samenwerkingsverbanden in H2O-verband wil voortzetten, anderzijds wil men NEO verder uitbouwen en lijkt met name op deze samenwerking te worden ingezet. Andere mogelijke combinaties en oplossingen worden niet genoemd. Het onderwerp sterk bestuur kreeg onlangs weer een nieuwe impuls met het aanstellen van een verkenner door de Provincie Gelderland.

Waarom een bestuurlijke fusie?

De gemeenten staan in de nabije toekomst voor grote opgaven onder meer op het gebied van het sociaal domein, economie en werkgelegenheid. Dit vraagt om een grotere bestuurskracht en het professionaliseren van de ambtelijke organisaties. Het doel moet zijn om de gemeentelijke samenwerkingsvormen terug te brengen, de kwetsbaarheid van de ambtelijke organisatie te verminderen en de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren. Een gemeente die efficiënt werkt en optimaal gebruik maakt van de digitale mogelijkheden is beter op de toekomst voorbereid.

Dat vergt tijd van allen die politiek-bestuurlijk betrokken zijn en het vraagt 'terughoudendheid': niet wij bepalen wat goed voor de inwoners is, maar zij bepalen zelf wat goed voor hun kern is. Het is een uitdaging om daar op een goede manier mee om te gaan. De praktijk heeft aangetoond dat betrokkenheid van inwoners een absolute voorwaarde is om een fusie goed te laten verlopen. Dat is mogelijk voor veel mensen (bestuurders, politici en ambtenaren) even 'slikken', maar het tekent de nieuwe tijd en overbruggt een kloof tussen burgers en bestuur. De bevolking zal 'stapje voor stapje' een beetje meer vertrouwen krijgen in die nieuwe bestuurskracht. En daar is het uiteindelijk om te doen.

De inwonersinitiatief groep wil met nadruk stellen dat ze niet kiezen voor een bepaalde combinatie van gemeenten. Er zijn veel mogelijkheden zoals H2O, NEO of beiden samen al of niet met Epe erbij. Ook andere combinaties bieden mogelijkheden en zijn bespreekbaar. Belangrijker is de invloed van de burgers op dit proces. Als alle gemeenten de komende maanden samen met de burgers dit gesprek aangaan, zijn we ervan overtuigd dat er een goede beslissing wordt genomen.

Stappenplan Burgerinitiatief 'Durf te kiezen'

Het burgerinitiatief wil graag dat er een duidelijke, toekomstgerichte keuze wordt gemaakt. Een keuze die als doel heeft om de bestuurskracht van Oldebroek te versterken:

1. De initiatiegroep 'Durf te kiezen' wil de inwoners in samenwerking met gemeenteraad, actief betrekken bij deze keuze. We willen informatieavonden in alle kernen van de Gemeente Oldebroek organiseren. Deze avonden zijn bedoeld om informatie te geven en om te horen wat er onder de bevolking leeft. Gesprekken met inwoners zorgen ervoor dat het geheel openbaar en transparant wordt. Wat is belangrijk voor je gemeente? Waar moet vooral op worden gelet en welke punten zijn van ondergeschikt belang. Betrokkenheid van de bevolking zorgt voor transparantie en draagvlak.
2. In het voorjaar komt er een politiek debat in de raad, zodat een duidelijke keuze wordt gemaakt welk samenwerkingsverband de voorkeur heeft. Deze samenwerking wordt in de komende jaren verder uitgewerkt.
3. Zo mogelijk kan er tijdens de Provinciale Verkiezingen op 20 maart 2019 een enquête onder de bevolking worden gehouden. Provincies hebben de mogelijkheid om een referendum te organiseren. Volgens de grondwet kan een dergelijk referendum niet bindend zijn, maar partijen kunnen zich er natuurlijk wel aan houden. In de praktijk geven veel partijen voorafgaand aan een referendum al aan of ze zich aan de uitkomst zullen houden. Voor een gemeentelijk enquête is een referendumverordening nodig. Die heeft Oldebroek niet. Het college, of het presidium, moet een voorstel daartoe aan de raad voorleggen.

DurftkiezenOldebroek@gmail.com